

21212 - KABİR AZABI KIYÂMET GÜNÜNE KADAR SÜRER Mİ?

Soru

Ben, kabir sorgusu hakkında sormak istiyorum. İki melek, insanı kabrinde sorguya çektikten sonra kıyâmet gününe kadar günahkâra kabrinde azap edilir mi? Yine, mü'min de kabrinde kıyâmet gününe kadar nimetler içerisinde kalır mı? Yoksa kabirdeki azap veya nimet sadece bir gün sürdükten sonra sabah olduğunda insan cansız bir ceset haline mi gelir? Yine, insanın kabrinde başka bir hayata geçerek kıyâmet gününe kadar devam ettiğine dâir bir delil var mı? Bana cevap verir misiniz? -Allah size merhamet etsin-.

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

İnsanın yaşamakta olduğu hayatı üç kısma ayrılır:

Birincisi: Dünya hayatıdır. Bu, ölümlle sona eren hayattır.

İkincisi: Berzah hayatıdır. Bu, ölümden sonra başlayan ve kıyâmet kopuncaya kadar devam eden hayattır.

Üçüncüsü: Âhiret hayatıdır. Bu, insanların kabirlerinden ayağa kalkarak ya cennete -ki Allah Teâlâ'dan, O'nun lütûf ve ihsanını dileriz-, ya da cehenneme gidecekleri hayattır. -Cehennemden Allah Teâlâ'ya sığınırız-.

Berzah hayatı, ister kabre defnedilmiş olsun, ister olmasın, ister yakılmış olsun, ister vahşi hayvanlar tarafından parçalanıp yenilmiş olsun, insanın ölümünden sonra başlayan ve yeniden dirileceği vakte kadar olan hayatıdır. Bu hayata delâlet eden, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den rivâyet olunan hadiste geldiği üzere, ölü kabrine konulduktan sonra oradan ayrılıp giden ehlinin ayak seslerini işitir.

Berzah hayatı, kabirdeki ölü için ya nimet, ya da ateş olur. Kabir ise, ya cennet bahçelerinden bir bahçeye, ya da cehennem çukurlarından bir çukura dönüşür.

Berzah hayatında nimet ya da azabın olduğuna delil, Allah Teâlâ'nın Firavun'un kavmi hakkındaki şu emridir:

يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ

سورة غافر الآية: 46

"Onlar (Firavun âilesi, kabirlerinde azap olunurlar ve hesap gününe kadar) sabah- akşam ateşe sunulurlar: Kıyâmetin kopacağı gün de (yaptıkları kötü amellerine karşılık olarak) Firavun âilesini en şiddetli azaba sokun!" Ğâfir (Mü'min) Sûresi:46

Abdullah b. Mes'ud -Allah ondan râzı olsun- bu âyet hakkında şöyle demiştir:

"Şüphesiz ki Firavun âilesi ile onlar gibi olan kâfirlerin ruhları, sabah-akşam ateşte azap olunurlar ve onlara şöyle denilir: Burası sizin yurdunuzdur."

Müfessir İbn-i Kesir de -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Bu âyet, ehl-i sünnetin kabirlerde berzah azabına dâir delil olarak gösterdiği büyük bir delildir." İbn-i Kesir Tefsiri, cilt: 4, sayfa: 82

Müfessir Kurtubî de -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Bazı âlimler, kabir azabının sâbit olduğuna dâir Allah Teâlâ'nın şu sözünü delil olarak göstermişlerdir:

النار يعرضون عليها غدوًّا وعشيًّا

سورة غافر من الآية: 46

"Onlar (Firavun âilesi, kabirlerinde azap olunurlar ve hesap gününe kadar) sabah- akşam ateşe sunulurlar." Ğâfir (Mü'min) Sûresi:46

Aynı şekilde tâbîinden Mücâhid, İkrime ve Muhammed b. Ka'b gibi kimselerin hepsi şöyle demişlerdir: Kurtubî Tefsiri, cilt: 15, sayfa: 319

"Bu âyet, kabir azabına delâlet etmektedir. Âyette âhiret gününün azabı hakkında Allah Teâlâ'nın âyetin sonunda şöyle dediğini görmez misin?

ويوم تقوم الساعة أدخلوا آل فرعون أشد العذاب

سورة غافر من الآية: 46

"Kıyâmetin kopacağı gün de (yaptıkları kötü amellerine karşılık olarak) Firavun âilesini en şiddetli azaba sokun!" Ğâfir (Mü'min) Sûresi:46

Abdullah b. Ömer'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

إِذَا مَاتَ أَحَدُكُمْ فَإِنَّهُ يُعْرَضُ عَلَيْهِ مَقْعَدُهُ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ فَإِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَمِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَإِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ فَمِنْ أَهْلِ النَّارِ [رواه البخاري]

"Sizden biriniz öldüğü zaman sabaha-akşam, (cennet ve cehennemde ona ait olan) oturağı kendisine gösterilir.Eğer ölü cennet ehlinde ise, kendisine cennet ehlinin oturağı gösterilir.Eğer ölü cehennem ehlinde ise, kendisine cehennem ehlinin oturağı gösterilir." Buhârî, hadis no: 3001/Bed'u'l-Halk, Müslim, "Cennet ve cennet nimetlerinin vasfı" hadis no: 2866

Âişeden -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunan hadis ise şöyledir:

أَنَّ يَهُودِيَّةً دَخَلَتْ عَلَيْهَا فَذَكَرَتْ عَذَابَ الْقَبْرِ فَقَالَتْ لَهَا: أَعَاذَكَ اللَّهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، فَسَأَلَتْ عَائِشَةَ لِرَسُولِ اللَّهِ عَنِ عَذَابِ الْقَبْرِ فَقَالَ: نَعَمْ عَذَابُ الْقَبْرِ. قَالَتْ عَائِشَةُ ل: فَمَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ع بَعْدُ صَلَّى صَلَاةً إِلَّا تَعَوَّذَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ [رواه البخاري ومسلم]

"Yahudî bir kadın Âişe'nin -Allah ondan râzı olsun- yanına girmiş, kabir azabını zikretmiş ve ona şöyle demiştir: Allah seni kabir azabından korusun! Bunun üzerine Âişe -Allah ondan râzı olsun- Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e kabir azabı hakkında sormuş, o da şöyle buyurmuştur: 'Evet kabir azabı vardır.' Âişe -Allah ondan râzı olsun- der ki: Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve

sellem-'i günden sonra her kıldığı namazın ardından kabir azabından Allah'a sığınmadığını görmedim."

Buhârî, "Cenâiz", hadis no: 1283,Müslim, "Kusûf", hadis no: 903

Bu âyet ve hadisler, kabir azabının sâbit olduğuna ve bazı kimseler için kabir azabının sürdüğüne delâlet etmektedir.

Nitekim değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn -Allah ona rahnet etsin- kabir azabı hakkında şöyle demiştir:

"Bir kimse kâfir ise -bundan Allah Teâlâ'ya sığınırız- kabir nimetinin ona ulaşması için ebediyen bir yol bulunmaz.Onun azabı devamlı olur.Bir kimse de mü'min olduğu halde günahkâr ise, kabrinde işlediği günahlar nisbetince azap görür. Belki de günahlarından dolayı gördüğü azabı, ölüm ile kıyâmetin kopması arasında olanberzahtan daha az olabilir. Bu takdirde onun azabı kesilmiş olur."
Muhammed b. Salih el-Useymîn, "eş-Şerhu'l-Mumti", cilt: 3, sayfa: 253

Lütfen 7862 nolu sorunun cevabına bakınız.Orada bu konuda daha detaylı bir bilgi bulabilirsiniz.